

EVALVACIJSKO POROČILO O PROGRAMU USPOSABLJANJA MENTORJEV ZA IZVAJANJE PODPORNIH STORITEV INVALIDOM IN TEŽJE ZAPOSRLJIVIM OSEBAM – UPORABNIKOM PROGRAMA USPOSABLJAJE RANLJIVIH CILJNIH SKUPIN ZA DELO V SOCIALNI EKOLOGIJI

Jasna Božič, univ.dipl.polit, Inštitut RS za rehabilitacijo, Maribor

Temeljna izhodišča usposabljanja mentorjev za izvajanje podpornih storitev invalidom in težje zaposljivim osebam so bila, da morajo mentorji za svojo poklicno kompetentnost poleg temeljnih znanj s področja poklicne rehabilitacije imeti možnost prepoznati lastne potenciale, razviti učinkovite strategije spoprijemanja s problemi na svojem delovnem področju, soočiti svoje izkušnje z izkušnjami drugih in postopoma razviti učinkovite metode dela.

Z izvedbo programa usposabljanja smo sledili projektnim ciljem:

vplivati na motivacijo vključenih oseb in jim nuditi strokovno in psihosocialno podporo pri izvajanju programa za uporabnike,
zagotavljati usposobljenosti mentorjev in s tem vplivati na povečanje njihovih zaposlitvenih možnosti in možnosti delovnega vključevanja uporabnikov storitev in s tem posredno na zmanjšanje visoke stopnje brezposelnosti v obmejni regiji,
zagotoviti skupini mentorjev pridobitev specialnih rehabilitacijskih znanj in jim tako omogočiti, da razvijejo svoje potenciale in nudijo podporo uporabnikom storitev pri izvajanju del, ki ustrezajo njihovim sposobnostim in zmožnostim.

Izvedene aktivnosti

Za doseganje opredeljenih ciljev smo v času trajanja projekta izvedli naslednje aktivnosti:

seminar za mentorje kot strokovno teoretično osnovo;
praktično usmerjene delavnice, v katerih so se udeleženci usposabljali s pomočjo razreševanja konkretnih situacij;
supervizijska srečanja za udeležence programa (mentorje in uporabnike);
individualno in skupinsko svetovanje mentorjem.

V okviru 16 – urnega seminarja so se udeleženci seznanili z naslednjimi vsebinami:

Tema seminarja	Trajanje	Izvajalec
Osnovna znanja s področja poklicne rehabilitacije: - svetovanje in motiviranje rehabilitantov za njihovo aktivno vlogo, - soočanje z lastnimi zmožnostmi , - iskanje poklicnega cilja in načrt njegovega uresničevanja.	4 ure	mag. Janez Vidmar
Značilnosti ranljivih ciljnih skupin: - psihosocialni vidiki težje zaposljivosti, - različne vrste prizadetosti in njihove posledice.	4 ure	Kamila Temlin, univ. dipl. psihologinja, spec. klinične psihologije
Strategija spoprijemanja s problemi in ovirami: - razvijanje socialnih spretnosti in veščin - komunikacija – vrste, ovire, reševanje konfliktov.	4 ure	Samo Pastirk, univ. dipl. psiholog
Metode dela z invalidnimi in težje zaposljivimi osebami	4 ure	mag. Janez Vidmar

Izvedba seminarja je temeljila na naslednjih metodah dela: predavanje, predstavitev primerov, prezentacija, diskusija.

V okviru tematskih delavnic so se udeleženci usposabljali s pomočjo razreševanja konkretnih situacij in spoznavali:

Invalidske organizacije v Pomurju

Zakonodaja s področja zaposlovanja in invalidskega varstva
Vrste invalidskih organizacij
Vloga in pomen invalidskih organizacij

Programi usposabljanja in zaposlovanja invalidnih in težje zaposljivih oseb

Programi zavoda Republike Slovenije za zaposlovanje
Programi evropske skupnosti
Nacionalni in mednarodni projekti
Stanje in možnosti

Metode dela z invalidnimi in težje zaposljivimi osebami

Individualno in skupinsko informiranje in svetovanje
Izkustveno učenje
Analiziranje in vrednotenje rezultatov

Delo v delavnicah, ki je temeljilo na:

informiranju,
motiviranju,
definiranju problema,
definiranju metod reševanja,
izdelavi načrta aktivnosti.

Program je potekal v prostorih Inštituta za rehabilitacijo v Murski Soboti, in sicer do 31. julija 2006 na lokaciji Cankarjeva ulica, od 1. avgusta dalje pa v novih prostorih na Lendavski ulici. Na obeh lokacijah so bili zagotovljeni prostori za predavanja in skupinsko delo. Prostori so bili udeležencem dostopni z javnimi prevoznimi sredstvi.

Pri izvedbi programa smo uporabili sodobno tehnologijo: videoprojektor, grafoskop, flipchart. Udeleženci programa so prejeli gradivo s predstavitevjo pomembnejših tem.

Rezultati odgovorov udeležencev na evalvacijski vprašalnik

V program usposabljanja je bilo vključenih 8 oseb:

6 moških (75 %) in 2 ženski (25 %)
4 udeleženci (66,7 %) sodijo v starostno skupino do 35 let, 2 udeleženci (33,3 %) pa sta starejša od 45 let
6 udeležencev (75 %) ima srednješolsko izobrazbo, 2 udeleženci (25 %) pa visokošolsko izobrazbo.

Heterogenost skupine je omogočala kakovostno izmenjavo znanj in izkušenj med udeleženci.

Ob zaključku programa so udeleženci podali svojo oceno usposabljanja v anonimnem evalvacijskem vprašalniku. Program usposabljanja so udeleženci ocenjevali na 4-stopenjski lestvici (1- slabo, 2-zadovoljivo, 3-dobro, 4-odlično). Večina udeležencev (66,7 %) je program ocenila z oceno odlično, z oceno dobro pa 33,4 %).

Iz odgovorov udeležencev programa izhaja, da so se njihova pričakovanja o programu v celoti (50 % odgovorov) ali delno (50 % odgovorov) uresničila. V utemeljitvi odgovorov so udeleženci navedli, da so pridobili nova znanja s področja rehabilitacije in zaposlovanja invalidov.

Posamezne elemente programa so udeleženci ocenjevali z ocenami od 1 (zelo slabo) do 6 (odlično). Iz odgovorov izhajajo naslednje povprečne ocene:

Delo predavateljev	5,7
Uporabnost predstavljenih vsebin	5,3
Gradiva in njihova uporabnost	5,0
Metode in način dela	5,3
Prostor in pogoji dela	5,8
Organizacija usposabljanja	5,8

Koristnost posameznih vsebin programa so udeleženci ocenjevali na 6-stopenjski lestvici (1-nekoristno, 6-zelo koristno). Iz odgovorov izhajajo naslednje povprečne ocene:

Vloga mentorja pri organizaciji dela z invalidi	5,5
Strategije spoprijemanja s problemi in ovirami	5,2
Osnovna znanja s področja poklicne rehabilitacije	5,2
Cilji in programi poklicne rehabilitacije	5,0
Zakonodaja in predpisi s področja invalidskega varstva	5,0
Značilnosti ranljivih ciljnih skupin	5,3

Na vprašanje o ustreznosti trajanja programa je večina udeležencev (83,3 %) odgovorila, da je bil program primerno dolg, 17 % pa da je bil prekratek.

Na vprašanje *Kaj je bilo v programu najbolj zanimivo* so udeleženci izpostavili temo »značilnosti posameznih skupin invalidnosti«.

Na vprašanje *Katere vsebine ste pogrešali* so udeleženci izpostavili, da bi bilo potrebno še več časa nameniti »metodam dela s posameznimi invalidnostmi«.

Ocena izvajalcev programa

Usposabljanje udeležencev je potekalo pod strokovnim mentorstvom rehabilitacijskega tima Inštituta Republike Slovenije za rehabilitacijo – delovne enote Maribor.

Udeleženci so se v praktičnem delu programa usposabljali na področju kmetijstva (nega krajine), predelave eko živil in tradicionalnega ter eko graditeljstva.

Člani strokovnega tima so spremljali njihov napredek v času usposabljanja, in sicer:

- področje delovne prilagoditve,
- področje osebnostne prilagojenosti,
- področje medsebojnih odnosov.

V skladu s pričakovanji je bila ob pričetku programa prisotna dokaj nizka stopnja motivacije vključenih udeležencev, ki je posledica dolgotrajne brezposelnosti in pasivizacije, na kar smo

vplivali s skupinskim in individualnim svetovanjem ter s programom supervizije. Izvedene aktivnosti so vplivale na višjo stopnjo aktivnega sodelovanja udeležencev.

Na področju delovne prilagojenosti člani rehabilitacijskega tima ocenjujejo, da se je večina udeležencev usposobila za načrtovanje delovnih nalog in pokazala primerno učljivost, razumevanje navodil, fleksibilnost in primerno kakovost dela. Pri nekaterih udeležencih so bila prisotna odstopanja v odnosu do dela ter pri delovni učinkovitosti.

Na področju osebne prilagojenosti ugotavljamo, da je bila večina udeležencev pri delu iniciativna, samostojna in zanesljiva. Pri nekaterih udeležencih so bila prisotna nihanja na področju vztrajnosti in čustvene obvladanosti.

Pri spremljanju področja medsebojnih odnosov ni bilo težav pri sprejemanju vodenja, relativno dobro pa se je tekom programa razvilo tudi sodelovanje v skupini.

Udeleženci usposabljanja so uporabili metodologijo spremljanja usposabljanja z delom za ocenjevanje uspešnosti usposabljanja uporabnikov programa (ciljne skupine težje zaposljivih oseb). Pri uporabi metodologije so uporabili znanja in izkušnje, ki so jih pridobili v okviru teoretičnega in praktičnega usposabljanja. Rezultate ocenjevanja so analizirali s člani strokovnega tima, ki ugotavljajo primeren pristop k spremljanju in ocenjevanju delovne prilagoditve, čustvene prilagojenosti in medsebojnih odnosov uporabnikov.

Udeleženci programa usposabljanja mentorjev za izvajanje podpornih storitev invalidom in težje zaposljivim osebam so s pridobljenimi znanji vsekakor povečali svojo konkurenčnost na trgu dela. Tekom usposabljanja so utrdili in razvili spretnosti in veščine, ki so prenosljive in uporabne v sleherni delovni sredini. Za kakovostno izvajanje podpornih storitev invalidom in težje zaposljivim osebam pa bi bilo potrebno pridobljena znanja še utrditi.

Ugotavljamo, da so bili zastavljeni cilji doseženi, saj smo:

- zagotovili udeležencem pridobitev specialnih rehabilitacijskih znanj in s strokovno ter psihosocialno podporo vplivali na višjo stopnjo motivacije vključenih oseb,
- vplivali na povečanje zaposlitvenih možnosti udeležencev programa.